

REDACTIA

Arad, Deak Forencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Anș'ro Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 "
pe 1/4 an . . . 5 "
pe o lună . . . 2 "
N-rii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Forencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508

Biserici nerofanate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Emigrările din Ungaria.

(*) Emigrările din Ungaria, scrie cel mai autorizat ziar unguresc, „Budapesti Hirlap” dela 1 Februarie, sunt nu numai *exasperante* pentru viața de stat, dar au ajuns să fie o chestie *inle-națională*.

„Până ce alte țări își trimit în lumea largă corăbiile și steagul, noi împrăștiăm în lume o singură marfă: *mizeria*”, scrie numitul ziar. Aceasta din incidentul că revista „*Science Sociale*” publică un articol despre chipul cum se rusifică Maghiarii emigrați în America. Doi episcopi ruși, mulțime de societăți, jurnale nenumărate, doi preoți ungari trecuți în slujba Rușilor, eată cine îndeplinește lucrarea de rusificare.

Se rusifică, bine înțeles, în primul rând, Slavii emigrați din Ungaria, fie ei Slovaci evanghelici ori catolici, fie Croați. Pentru-că pâna ce Rusia înțreține acolo două episcopate ortodoxe, cu numeroși misionari, Ungaria într'atâta se desinteresează de soarta cetățenilor emigrați din Ungaria, în cât nici preoții acestora n'au din ce trăi, ci propaganda cea mai mare pentru Rusia o face chiar un preot maghiar trecut în serviciul Rusiei.

Și după-ce în chipul acesta li se ia mai ales că Rusia se mulțumește ca noii credincioși să fie buni ortodocși, limba de oficiu bisericesc li-o lasă. „Astfel scrie Chelard în articolul său — în biserica dela Brigeport se înalțează rugăciuni pentru Țarul în limba ungurească, în limba lui Arpad și *Stul Stefan*, a poporului care urește slavismul.... ceea-ce e destul de pitoresc....

Că pentru Unguri nu e numai simplu pitoresc acest lucru, reiese din comentariile cu cari „Budapesti Hirlap” însoțește constatările francesului Chelard, cerând ca guvernul unguresc să ia

grabnice măsuri pentru a scăpa de moarte națională sute de mii de Unguri.

Nu știm ce măsuri ar putea lua guvernul unguresc. Știm însă un lucru. că nu e guvern care să aibă mai puțină grije pentru supușii săi ca tocmai guvernul unguresc. Pentru-că dacă ar avea o grijă fie cât de mică, n'ar fi ajuns prin America nici sutele de mii de Unguri nici sutele de mii Slavii. Căci chiar dacă am presupune că guvernului nu-i pasă dacă pleacă în America imigrează *Kazarii*, și atunci își are rost întrebarea: oare să nu-i pese că pleacă Ungurii?

De sigur, că pe aceștia îi regretă. Nu are însă nici minte, nici energie cât se cere pentru *înlăturarea rețelilor cari provoacă emigrările*.

Căci, să ne aducem numai aminte, ce a făcut până acum?

O lege, prin care se îngreunează concesiile — paseportelor.... Par că bieții emigrați nu știu ei de mult opera așa fel, ca să plece și zece, pe rând, cu același paseport?!... Și apoi când mor de foame, cum o să le refuze paseport pentru a pleca în lume, să caute de lucru?

În schimb însă guvernării nostri sunt foarte fertili în ceea-ce privește Măcar că sumele enorme ce se cheltuiesc pentru acest scop nici pe departe nu aduc rezultatul așteptat. În același timp ziarele toate constată că într'un singur an — 1901 — au emigrat din Ungaria mai mulți cetățeni de cât a fost numărul Ungurilor veniți aici cu Arpad... Ear pentru mântuirea atâtor emigrați, ce s'a făcut? S'a trimis mai astă toamnă în America un — steag unguresc! Prilej să se plimbe prin America mai mulți „patrioți” budapestani, cheltuindu-se astfel mii de coroane din cari s'ar putea întreține câte-va școli ori să se fi mântuit

de foame familiile ce vor fi plecat, de-odată cu steagul, în America.

Așa stau lucrurile cu emigrații. Și de va mai dăinui mult actualul sistem de guvernare, o să fie încă și mai rău.

Convenție între România și Ungaria. La 1 Februarie s'a încheiat între România și Ungaria o convenție în privința pescuitului pe Dunăre, stipulându-se în convenție chipul de a se pescui rațional, ca să nu fie astfel ni micite icrele multe și astfel Dunărea să nu fie exploatată în chip păgubitor pentru ambele state.

Din partea statului ungar convenția au fost autorizați s-o subscrie consilierul ministerial Krisztinovich și inspectorul pescăriilor Landgraff, ear din partea statului român Victor Cuciureanu, consul al României în Budapesta și inspectorul pescăriilor Dr. Gr. Antipa.

Țarul în Budapesta. Ziarul parisian „Le Rappel” aduce știrea, că Țarul Rusiei va trece prin Ungaria când se va duce la Roma. Țarul se va opri în Budapesta, unde va întâlni pe monarhul nostru.

Baronul Bánffy despre dreptul de alegere.

„M. Közelet” în unul dintre numeroșii săi mai recent publică un lung articol din pana fostului ministru prezident Bánffy — despre dreptul de alegere și modalitățile largirii acestui drept. Indată dela început ne surprinde cu declarația că numai din punctul de vedere „al intereselor statului unitar național maghiar” va considera această întrebare. Se va ocupa dară numai cu cetățenii

eari vorbesc alte limbi, adică despre naționalitățile nemaghiare.

E lucru firesc — continuă apoi, — că mai ușor și între anumite margini și în anumite cazuri mai practic așa s'ar putea deslega problema că deodată cu proclamarea sufragiului universal să se stabilească și modalitățile privitoare la regularizarea exercitării acestui drept. Dar trebuie să cumptăm și aceea, că oare în urma pronunțării sufragiului universal nu s'ar clătina în temelie sa într'o mare parte a cercurilor electorale din țeară — influința național-maghiară și fiind seamă de asta, pe lângă acordarea sufragiului universal trebuie să căutam modalitățile, cari în butul acordării acestui drept sunt în stare să asigure supremația și hegemonia națiunii maghiare. Tocmai de aceea la noi în statul maghiar, care numai prin o politică națională puternică, energetică și conștie de țintele ei, prin n'zuințe șoviniste și curagioase poate să devină unitară și națională și în limbă, acum din pricina intereselor iminent de mari ale statului trebuie să purcedem cu cea mai mare modulare Tocmai din acest punct de vedere avem lipsă de un cens care dacă d'oparte trebuie să fie mai mic și mai proporțional decât censul mare și disproporțional de astăzi, totuși de altă parte să oprească firește un șir întreg de cetățeni dela serciarea dreptului de alegere!

„Din punct de vedere național maghiar, din punct de vedere social-politic, din punctul de vedere al tendințelor de rumpere ale naționalităților trebuie să ne ocupăm dară cu întrebarea reformei dreptului de alegere — scrie mai departe fostul ministru, — trebuie dară fixat censul întrucât se poate mai promulgat și la tot censul în o sumă mai mică cercurile electorale.”

Aceste sunt esența articolului lui Bánffy. Aceste reforme ar fi dară chemate să facă din statul maghiar un stat unitar național maghiar. Noi însă, așa cum ni se pune în perspectivă reforma, o fimem de prisos: dacă nouă nu vor să ne dea drepturi mai largi, ce folos de reformă? Și până acum au călcat doară stăpânitorii în picioare și cens, și drept, o pot face dar și după aceasta fără să și mai bată capul cu reforme electorale național maghiare.

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

11.)

Blaj, 9/21 Feb. 1838.

Frate și prietino,

Eată și slavonismurile, după cum poștești, pre scurt, cu acelaș ton, deși m'af luminat în scisoarea D-Tale asupra privilegiului notef D-Tale²⁾. Adaug și două apendice, ce cuprind una vre-o câte-va din poeziile Văcărescului nedate până acuma la tipar și însemnate cu V, cealaltă dintr'ale lui Hoșdu Maramureșanu, acum poate că trăește preot de mir acolo. Eu am avut aceste de mult și poate că și le-am și arătat vre-o dată. Alui Hoșdu nu și le-am însemnat toate, pentru că nu-s toate de a putea plăcea publicului, — și dintr'aceste încă unele sunt cam deșirate, însă D-Ta vei alege și după gustul ce-l ai. Eu însă

¹⁾ Înainte de scrisoarea aceasta a lui Cipariu au fost scrise alte două, din 12/24 Ianuarie și 16/28 Ianuarie 1838. Baritiu le-a tipărit ca articol, în Foe Literară (5 și 12 Februarie), sub titlul Corespondenții între doi Ardeleni asupra ortografii.

²⁾ Articolul (neiscălit) asupra slavonismelor se află în Foe Literară, 2 Aprilie, 1838 p. 106—108. În 10/28 Aprilie Cipariu vorbește despre el ca apărut.

ași socoti ca să prefac și din ele când și când câte una, dar numai sub litera însemnată H. căci altmintrelea o publicațiune cu tot numele fără slobozenia autorului nu e cu cale.³⁾

Intr'ale Văcărescului nu era numele însemnat și eu numai din conjectură l-am scris; ci conjectura-i foarte aproape de adevăr. Manuscriptul acela cuprinde și alte versuri ale Văcărescului, precum Minutul îndumnezeit, Caleidoscopul, Simpatia, și ideile cu limba întru tot se aseamănă și sunt vrednice de tipar. De tras la judecată nu se poate, pentru că circulează manuscripte și prin urmare le au dat în voia publicului.

Descrierea manuscriselor aș putea și cu următoarea poștă a o trimite după însemnările ce am; însă mi se par nu din destul, iar manuscrisele nu le pot avea îndată la mână. Eu aș vrea să le descriu așa cât să le cunoască cetitorii mai de-aproape, iară nu singur după nume. Celelalte încă vor urmă după poștă-ți, numai, Doamne, puțină vreme mai am și eu, și de nu-s R. ca D-ta; că-mi scriu studiile și încă și alte...

T. Cipariu.

12.

6/18 Martie 1838.

Frate și prietino!

... Socotesc, că vei fi luat și Slavonismurile, acum mai de 3—4 săptămîni trimise, cu alte ciguri-

³⁾ Baritiu a și publicat mai multe poezii de-ale marelui Ioan Văcărescu. Ele au apărut mai tirziu, la 1848 într'un volum mare (București). Dintr'ale lui Hoșdu se găsește câteva, toate slabe, în Foe Literară, p. 81, 89 etc.

miguri, care poțesc să le ai bine primite. Inșă, una am de a mă ponosli asupra corespondențelor mele, că nu mi-af ținut anonimitatea, după cum te rugasem. O literă încă m'au dat la goi cu toate că nu m'am mărturisit. De prevedeam una ca aceasta, au lăsam jos tot lucrul, sau altmintrelea-mi tăiam penă. Nu pot să mă respic mai mult; fără numai atâta zic că Slavonismurile nu le trimiteam. La replica D-Tale așfi avea de însemnat ceva, însă mă voiu socoti de trebuiește să răspunz, sau ba, în zilele ce vin.

Alte lucruri, ce și-am făgăduit, mă rog să nu mă strîngi tare de scurt, că apoi și când așfi vrea să lucrui, nu pot. Eu sunt învățat cam comod să fiu și nesilit. Nu-mi trag vorba îndărăpt, însă D-Ta aibi paciență de a aștepta, dela un om nu numai cuprins, ci și leneș. Scrierea mi-i lucrul cel mai urit în lume, și tocmai acum am prea mult de scris; pentru aceea mă vei avea — excusat...⁴⁾

T. Cipariu.

(Va urma).

⁴⁾ În scrisoarea aceasta a trimis Cipariu și un sonet care s'a publicat (neiscălit) în Foe pentru minte, la 5 Noemvrie, sub titlu Sunetu, XXI, 2. Asta-i rodul geniului meu dintr'o vreme, ce nu o pot numi, scria el în scrisoare despre sonetul său.

Augustin Hamsea.

I.

Cere sfântul Pavel dela candidatul la episcopie: *credința de a învăța*. Eată cum țintește însuși apostolul la — catedră.

Carierea de a contribui cu puterea cuvântului și a condeiului, de pe catedra Domnului Christos, la luminarea unui Neam și la întărirea unei Biserici, vîzurăm nu de mult cum și-o încheie Cuvioșia Sa, la aproape un pătrar de veac de muncă (?), ca cel mai ordinar „plagiator — gîștețar” — vorba aluia de mai înainte din coloanele acestui ziar.

Și dacă cu un atât de neînsemnat capital intelectual-moral s'a prezentat Cuvioșia Sa la anul 1895 în fața publicului mare, ne putem face ideie: cum se va fi prezentat la catedră — cu câtă temeinicie și control de sine — acolo, unde prelegere academică se recere?

Pentru o mai temeinică ilustrare ar trebui să recurgem și noi la scrisorile Cuvioșiei Sale, căci „scripta manent”, — deși, în butul strămoșilor Romani cu „verba volant” — ni-au rămas bine fixate și cuvinte în urechi, nouă, cărora dat ni-a fost să-l auzim pe Cuvioșia Sa „cuvîntînd” vr'o dată.

Ne vom alege întâiu locuri scrise într'un timp nu chiar îndepărtat, când Cuvioșia Sa era încă la catedră. Și vom arăta că nu alta, dar și Domnul Christos îi face nedreptate, pe lângă că insultă și se pune în ponciș cu Sf. apostol Pavel, care mai mult a ostentat și asudat pentru lăptirea Bisericii creștine peste întreaga față pămîntului.

1) Scrie anume Cuvioșia Sa de-gali. „Bis. Săl Pavel, că a fost pă-columna a de...“

Să-l înfățișem cu însuși apostolul, care-și va fi știut originea, și care își face titlu de fală din aceasta; iată, cum scrie sfântul către creștinii din Roma (Roman. XI. 2): „Au doară a lăpădat Dumnezeu pe poporul său? Să nu fie, căci și eu sunt israelit, din semînția lui Benjamin”. În alt loc, către comunitatea creștină din Filipii, scrie (Filipeni III. 4. 5): „De i-se pare cuiva a se încrede în corp, mai vîrtos sunt eu: *tîiat împrejur a opta zi, din neamul lui Israel, din semînția lui Benjamin, Evreu din Evrei după lege fariseu*”.

Cuvioase! Ce Ți-a greșit Sfântul Apostol?

Sfinte Apostole Pavele, roagă pe milostivul Dumnezeu ca să dea ertare de păcate — Cuvioșiei Sale.

2. În alt loc din „Biserica și Școala” din 1893, la pag. 79 își permite a schița atât de superficial doctrina Domnului Christos și a bisericii creștine primare încât, între altele, cași-când Domnul Christos nu ar fi învățat nici-odată că va și învia a treia zi din morți, și cași-când nu ar fi nici propus dogma de credință a învierii morților, așa trece de ușor-tec Cuvioșia Sa peste acestea. Ba mai face însuși Domnului Christos aceea nedreptate, că o atare necompletă și întortochiată expunere de doctrină o pune pe neprihănitile și dumnezeieștile buze ale Mîntuitorului. Blasfemie!

Trebuia însă s'o știe Cuvioșia Sa nu numai ca preot, ci mai ales ca profesor de teologie p'acele vremuri, că aceasta omisiune, abstrăgînd dela nedreptatea săvîrșită la adresa Domnului Christos, constituie în sine o *indirectă negațiune a doctrinei despre in-*

vierea Domnului și cea viitoare a oamenilor, omisiune, care nu i-o iartă de Dumnezeu luminatul apostol Pavel, carele învierea Domnului și ceea viitoare a oamenilor le aduce într'un atât de apropiat raport una de alta — ca și cauză și efect — încât fără aceste două condiții nu numai că nu ară temeiul posibilității nașterii, dar și o mărturisire de credință fără aceste două momente rămîne „mîncinoasă”. Mai clar ni-o spune însuși apostolul (I Corint. XV. 12—15): „De se zice că Christos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi, că nu este învierea morților? Căci dacă nu este înviere morților, nici Christos nu a înviat; ear dacă Christos nu a înviat, zădarnică este predicarea noastră, zădarnică este și credința noastră și ne aflăm și noi mărturie mîncinoasă lui Dumnezeu care a înviat pe Christos, pe care nu l-a înviat dacă nu învie morții”.

Fapt e: Cuvioșia Sa învață un sistem (căci ca și expunere, pretinsă completă) de credință, fără teza de credință în învierea Domnului și cea viitoare a oamenilor.

Consecvența, în care ne răzimăm de apostolul: Cuvioșia Sa — mărturie mîncinoasă.

Pe vremea Domnului Christos suducheii erau cari negau învierea, tocmai aceia cari, alături de cărturarilor pervertitori ori nepricepători ai scripturilor, și de fariseii ipocriți ai judeilor, făceau opoziție învățării Domnului Christos. — Azi, vedem, și noi avem și încă prelat, purtat de dor fariseic, certat cu scripturile ori neiscusit în ele carele din convingere ori din uitare de sine lasă atât de mult să i-se apropie căile picioarelor și vederile de credință cu cele ale de Dumnezeu ispititorilor cărturari și farisei iudevești.

ear ar recurge la biciu, gonind din Biserica Sa fariseii, cărturarii, saducheii și tîrgoveții cu cele sfinte!

Presa maghiară despre lupta Românilor arădani.

Organul kossuthiștilor din loc, „Függetlenség” dela 29, Ianuarie scrie următorul prim-articol:

Măsura popularității și a puterii de viață a unui ziar este, că prin ideile sale ce le pune înaintea publicului știe ori nu trezi răsunet în lumea gândirilor cetitorului, prinde-i interesarea în așa grad, ca să-și modifice și părerile? E acum dovadă de simpatie mai pronunțată dacă își dă asupra acesteia expresiune, și în ziarul care în chipul acesta îi devine amic bun, discută asupra chestiilor mai importante dela ordinea zilei. Ziar bun, interesant și de spirit nu se poate face în cancelariile redacțiunilor, icoana vie a vieții numai atunci poate fi fidel redată dacă publicul însuși dă mîna de ajutor la facerea cronicelor.

De aceea ne este pe plac, contribuie la întărirea noastră sufletească ori-ce dovadă de simpatie, s'at ori cuvînt înțelept ce ne vine din afară. Așa suntem și față de scrisoarea ce am primit cu poșta de astăzi despre *evenimentele dela comitat*. Se ocupă cu scenele de deunazi ale Românilor în casa comitatensă și despre obstrucția Românilor e de părerea, că maghiarii după aceste nu poate fi de altă părere, de oare-ce suntem aproape de timpul, când trebuie să respingem cu sabie și foc apucăturile românești. Încheie cu aceea, că îndeamnă foile arădane la o *acțiune mai aspră, la scriere mai vehementă*.

De bună seamă, că nu au luat în

nume de rău, dacă în acest loc exprimându-ne cu sinceritate punctul nostru de vedere, nu vom fi de acord cu D-ia, și pe necunoscute simtate D-le, deși simțimintele noastre isvoresc din același izvor; și aceste sunt: patriotism tare și curat, șovinism maghiar. Are altă impresie o producție teatrală vîzînd-o dintre culise, și când o privești din mijlocul teatrului, croina fermecătoare a tiradelor înflăcărâte, care toată e rază de lună și poezie, în dosul culiselor își ceartă femeia care o îmbracă, ear cavalerul ei, fără frică și fără reproș, și care cu câte-vă momente mai înainte era gata să ia stelele de pe cer pentru aleasa inimii lui, aleargă posomorît între culise după o țigară fără stăpîn.

Așa suntem, crede-ne, și cu Românii noștri, după-cum în fruntea acestui ziar i-a demascat deja un publicist distins al nostru. De săptămîni de zile s'au pregătît cu mult zel, cu multa pricepere și cu mare vicioșie Românii pentru această matinee, și — de ce să nu o spunem spre cinstea lor — au și reușit splendid.

Intrebarea e numai; oare de ce acești domni, ocupați cu munca grea a căpătuiului pînei de toate zilele, s'au îmbrăcat în haine de lupiter și Romulus; la ce bun a fost iarma drăcească ce a răsunat pînă la hotarele țării, această furtună națională, această durere valahă care arunca fugere și această scuturare de sceptru amenințătoare?

Jocul acesta, care a avut efect mare și în launtru și în afară, are mai multe cauze. Cea dintîiu și mai principală este, se înțelege, alegerea de episcop...

Recunoaștem însă, că nu lipsește nici fondul grav. O ură profundă, dar onestă, față de stăpînii dela comitat. Nu tăgădăm, că în cele spuse au multă dreptate. Pacatele regimului Urbán-Vásárhelyi, politica aceasta perversă, corupția ce se întinde, durere, numai Românii o pot combate, pentru-că e regretabil, dar alți oșpanți nu sunt în partea stîngă din sala comitatului.

Reuniunea noastră.

Și în cele din urmă ajunsăm să ne vedem, la adunarea generală a reuniunii noastre timișorene, intrucîtă în Timișoară la 16/29 Ianuarie a. c. sub prezidiul comisariatului consistorial, a Veneratului Domn Vasile Goldiș, carele cu ochii săi de vultur, cu o tactică rară în fel, adevăratul „dascăl al dascălilor” și fală frunțaiilor noștri, prin vorbirea sa de deschidere, s'a vîrît în adîncul inimelor noastre, așa că nici când nu l vom uita și la dînsul mult, mult vom ținea; frămîntări puține au fost, dar tactica unui Vasile Goldiș făcu să fie bine și alegerea se decurgă neted, — după toate fermele.

Singurul obiect a fost dar alegerea comitetului central pe un period de 3 ani; votarea a fost secretă; mai curiosă a fost alegerea prezidiului, care a fost ales Traian Patieiu protopopul Timișorii, zic acesta a fost ales și ca omen și dascăl, nu trebuie să avem slăbițiuni, deci trebuie să ne închinăm majorității, căci așa este firea lucrurilor; și aceasta cu atât mai virtos o facem, cu cât trebuie să dovedim „unora ca acestora” că nu în căpătîinări nici alte cele ne conduc; a în-trunît majoritatea: este alesul; și dacă noi dascălîi avem omenia a nu ne încapătîina și a nu intriga, deci a respecta votul majorității, oare să nu fim siguri că mîne oprimăm, colea pe la Arad, la un act cu mult mai gingaș, alesul nostru preside, cu îndoită bărbăție, cu îndoită cinste și omenie — punîndu-se noauă pildă vie, — va respecta votul majorității, fie că ar reuși cel neplăcut luiși; va arăta că și noi cei cari la adunare nu cu dînsul am votat — totuși dela dînsul am luat pildă respectînd votul celor mai mulți de cât noi și ne mai făcînd nici măcar: că! am zis trăească prezidiul!

Să trăim și vom vedea!

II.

Acum reuniunea noastră stă bine; avem acum president! Ținem la dînsul foarte mult și îl stimăm cu demnitatea cuvenită. Am zis ală dată la acest loc, dar zic și acum: respectăm munca — onestă, și pe cel ales, dar să se știe că în schimb

earășl așteptăm. Așteptăm! Nu așteptăm însă munși de aur, nici raiu să ne facă pe pămînt așteptăm și ca membri a-i reuniunii pretindem: interes, zel, muncă pentru reuniune, pretindem lucru ce se poate pretinde dela oameni!

Reuniunea noastră își are statutele sale aprobate: calea către muncă dară e deschisă și nu trebuie întîrziere; acum la adunare nu s'a potut face nimic, căci am zis că sigural obiect a fost alegerea comitetului central, dar:

1. *N'am uitat și pretindem*, ca chestiunea înființării unui internat pentru fiii de învățatori să nu rămîna baltă!; s'a lucrat ceva știm că era să se ducă la bun sfîrșit. Atât! Ca nu cum-va cine-va să se simțească atins căci: *pacea și înțelegerea o vom*.

Noi suntem gata și suntem chiar datori a sprijini; și numai puțin interes se vedem zel și rîvnă, dor de muncă, și cel mai aprigi luptători vom fi; vom contribui și conlucra conform modestelor noastre puteri, căci nu discordie ei concordie dorim! Și știindu-le aceste toate — Stimabilul nostru president: cum nu va lucra? cum va lăsa să fie suspiciunat că e omul indolenței? cum nu va arăta iubirea sa cea nemărginită față de noi? și s' credem că dînsul ca om cu putere materială, bărbat cu înaltă poziție în școala și biserica noastră — nu va pregeta să facă mai mult pentru internatul dia chestiune; știm că are legături cu fruntași de a-i noștri ca Moesonyi și Gal; bărbat ca P. C. Sa Di Hamsea (Bodrog) Di Rotariu, D. Hamaca (Lipova) etc. etc. — toți bărbat bine situați, ba unii chiar fără descendenți, cum nu vor da această mîna de ajutor reuniunii noastre — pentru numitul internat? și eată că mult ar putea face alesul nostru president!

2. În legătură cu reuniunea noastră — ce ar putea face o reuniune agronomică? — Ar putea să facă minunat! Folosele câte li-am putea trage le cunoaștem cu toții și cred a fi de prisos înțirirea lor!

Și nu credem să nu se intereseze Di Patieiu și de aceasta, să pornească carul și noi — în frunța cărora cu onoare li vom privi — cu toți vom conlucra la marea operă; și cum nu ar da Excelenția Sa Di Ministru de agricultură, cea mai puternică mîna de ajutor, mai ales că prezidiul nu stă rău, ei tocmai bine avînd trecere și dacă nu direct, totuși prin intervenirea altora ni-ar putea esopera mari ajutoare și favoruri: eată că numai voi și mult...

3. *Caușa salarelor* noastre de a se încasa, încă ar fi cea mai gingașă și urgentă chestiune; și în care cauză intervenind presidentul nostru și luînd poziție bărbătească și serioasă împreună cu comitetul, ca corporațiune (a reuniunii) va putea face cu mult, mai mult ca un particular (ucul dintre noi) luînd calea către Veneratul Consistor diocesan și metropolitan direct la guvernă și nu credem că Ex Sa Di ministru Wlassics — să nu dea loc rugării noastre: încasîndu-ne salarele prin organele politice și nelăsîndu-ne uitării acum cu ridicarea salarelor învățătoresci, căci deși confesionali dar muncim din greu, în cea țeară și pentru fericirea aceluia popor, ca tot deauna și-a iubit patria.

Și acum așteptînd ce vedem începutul cât mai curînd, să ne tresim din lărgie, să nu rămînem îndărătul altor neamuri, și ținem pas cu acelea și făcînd așa de sigur că toți vor fi îndestulați, dar acestea numai așa se pot duce la izbînda dacă în primul loc căpetenia va fi la culme și când generalul însoțit de luptă va porni și cel din urmă soldat îl urmează luptînd cu energie, când spoi pe lângă, o conducere bună înțeleaptă, muncă cinstită și serioasă, fără fățarie, fără îngămfare, — ne va duce la bun rezultat, nu la vorbe ci la fapte și așa învingere va avea, ear noi, toți gîgarii — atunci! am preamări.

La lucru dar fără pic de întîrziere și vorbele vor înceta!

Leucășca, în Ianuarie 1903

I. Furdianu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Februarie n. 1903.

Serata boemiană, dată în Casa Națională, după-cum am scris, a fost un prilej pentru societatea arădană de a petrece plăcut. Cine va fi presupus de altfel că numai lucruri hazlii se vor petrece, participînd la serata s'a putut convinge că fond serios a avut întreaga întreprindere: pe lângă distracție să se dea și lucrul

instructive. Astfel, conferența despre Zola și dlui Sever Secula a fost de așa valoare, că s'ar fi putut citi și în Ateneul din București și peste tot, în orice corporație literară. Publicul l-a și ascultat cu înordată atenție și la urmă l-a răsplătit cu entuziasmat aplauze.

Di profesor I. Costa a declamat cu mult simț poezia lui Nicoleanu „De ce faceți”, care parcă ar fi scrisă anume pentru situația Românilor de aici.

Nota veseliei a dat-o dl I. Scoopul, prin spirituala d-sale conferență despre *ce-s boemienii*.

Atât d-sa, cât și dl N. Ștef, care a recitat poezia sa despre Casa Națională, au fost călduros aclamați. Nu mai puțin a fost aplaudat dl P. Mănișan, care a declamat anecdota „Cine-i Naham”.

Cu deosebită dragoste amintim însă prestațiunile corului seminarial, care a executat cu multă artă două piese drăguțe.

Laudă tinerilor bavi, și îndeosebi profesorului Trif Lugojan, care a obosit nu numai cu instruirea corului, dar a executat solo la vioară trei piese care au stârnit aplauze furtunoase.

Sala a fost literalmente plină.

Insemnăm numele dlui Dr. N. Oncu, cu d-na, V. Pap, cu d-na și d-soara, d-na Antonescu și d-na Georgina Rațiu, dl G. Serb, cu d-na și d-soara Florica, dl S. Raicu, cu d-na și d-soara Hortense, dl V. Goldiș cu d-na, d-nul M. Raicu, cu d-soara Iulia, dl I. Nicorescu, cu d-na, dl Russu Șirianu, cu d-na, dl Sever Secula, cu d-na, dl Liviu Maglu, cu d-na, dl I. Moldovan, cu d-na, d-nele Stanescu și Dogar, Traian Vațian, cu d-na, Dr. Suci, P. Truța, Dr. Crăciunescu (medic), I. Herbay, C. Don cu d-na, d-soarele Corneia Muțiu, H. Bogdan, Aurelia Popovici, Lucreția Morar, Anuța și Maria Moise, A. Niga, Boșneac și altele.

La miezul nopții s'a scos o foaie ocazională, cu mult gust executată și de cuprins variat, cuprinzând și numele celor prezenți dansul a ținut până la orele 3.

Primul cuadril l'au dansat 40 perechi.

După-cum ni-se împărtășește, la 1/14 c. va fi a doua serată bohemă: *eminesciană*. Cu acest prilej se vor face invitații la persoană!

Amintim că și succesul material al primei serate a fost mulțumitor.

Cheque de 22½ milioane. O bucată neînsemnată de hârtie scrisă, — 22½ milioane de dolari, după banii noștri ca 110 milioane de coroane! Omul a cărui subscriere valorează atât e Pierpont Morgan, miliardarul american. Zilele trecute a trimis la un „Clearinghouse” din New York un cheque despre suma asta. Până acum cheque-ul mai mare a fost acela, cu care Rotschild din Paris pe vremea războiului franco-german a tăciat la banchierul Bleichröder din Berlin suma de 2 milioane de franci.

Hamsea, în colindă. Ni-se asigură din mai multe părți că stărițul Hamsea, care conform Statutului organic ar trebui să stea în mânăstire, colindă pe la casele deputaților sinodali, cerșindule votul și făgăduind sarea cu marea.

La conventiculul hamsist din Timișoara, după-cum scriu zările maghiare, au luat parte Iosif Gall, Voicu Hamsea, cumnatul său Putici, prizonierul lor P. Rotariu (care cade sub alegere la Timișoara), C. Lazar, G. Ardelean, Titu Mărgineanț, Dr. Opreanu și Dr. Suci. Aceștia doi au stat însă numai până ce au văzut că prima vioară o are — Pavel Rotariu, care știe numai una și bună: Hamsea episcop. După-ee au văzut că despre ce e vorba, s'au depărtat, ear ceilalți au făcut ceea-ce se știa și fără conferență: l'au declarat din parte-le pe Augustin Hamsea bun de episcop!

† Teodor Fașie, deputat în Dietă, după-cum se scrie din *Buapesta*, a încetat subit din viață *Duminecă dimineța* la orele 6. În presară se simțise bine și petrecuse în sinul familiei sale fără a se plânge de ceva.

Teodor Fașie reprimseta în Dietă cercul curat românesc al Ceichei și fusese ales cu program guvernamental. De vorbit nu a prea vorbit în Dietă. Era om modest și se bucura de stima tuturor cari l'au cunoscut. El se născuse la o 1840 în Oradia și la 1867 a deschis cancelarie advocațională în Beiuș. Deputat fusese ales la 1899, unanim, după-ce demisionase regretatul episcop Iosif Goldiș. La 1901 fusese reales. *Fie-i țărina ușoară!*

Necroloage. Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștință încetarea din viața a iubitei și neuitatei noastre mamă, bunică, soră, soacră, și mătușe. *ved. Cristina Popu n. Crețiu,* protopopeasă întâmplată în 29 Ianuarie 1903, la orele 6½ seara, în anul 55-lea al etății și al 6-lea al văduviei sale, care după scurte suferințe, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Remășițele pământești ale scumpei și neuitatei noastre defuncte, s'au așezat spre odihnă vecnică în cimitirul gr.-cat. de Genes, *Duminecă* în 1 Febr. st. n. 1903 la orele 2 după amiază. *Fie-i țărina și memoria bine-cuvântată!* *Veturia m. G. Papp, Silvia m. S. Selegianu, Silviu, Victor, Aurora și Iancu, ca fi și fiice, Georgiu Papp, profesor în Arad, Silviu I. Selegian, preot în Genes, ca gineri Ambrosiu Crețiu, și familia ca frate, Văd. Ana Busila și famil. ca soră Irina Pap Szilágyi n. Antal,* protopopeasă în Beiuș, ca nepoată Leonida, *Veturia, Leontina, Georgina, Flora Pap, Alexandra, Sabina, Georgina, Veturia, Camila și Silviu Selegianu, ca nepoți și nepoate.*

— Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință, că scumpul nostru coleg și amic *Nicolae Radovan,* pedagog curs III în Arad, născut în com. T. Vucova în etata de 19 ani, a încetat Je. cele. a țărina ușoară și memoria bine-cuvântată. Pedagog de cursul al III-lea.

Afacerea școalelor congrega-niste. Oficialul Franței a publicat decisiunile ministrului de războiu, pentru permu-tarea în alte garnisoane, a unui general și a trei coloneli, din garnisona Poitiers. Motivul decisiunii ministrului de războiu este că soțiile și fiicele acestor patru ofițeri au participat, ca vinzătoare, la o serbare de bine-facere, organizată în acel oraș, în fa-voarea școalelor congrega-niste. În aceasta participare a soțiilor și fiicelor ofițerilor, încuviințată de aceștia, ministrul de războiu a văzut o demonstrațiune politică, îndrep-tată contra unei stări de lucruri legală.

Bal filantropic se va ținea Joi în 12 Februarie n. în „Sala de Gimnastică”, din Blaj. Venitul curat este destinat pentru „fondul studenților morboși”.

Carteluri de poezi. În Berlin înainte de vre-o câte-va luni s'a constituit cartelul liricilor. Șeptezeci de poezi au contractat între olaltă, că de aici înainte nu vor mai da nimăru nici o poezie spre publicare fără a fi plătită cu bani. S'au mai înțeles apoi că pe lângă onorarul primei publicări, la fie-care nouă publicare prețul fix de șir va fi 50 fl. Atâta trebuie să plătească editorul german, dacă ar vrea să publice vre-o poezie de a celor 70 de poezi. Cartelul acesta a atins cât se poate de grav pe edi-torii germani îndeosebi pe aceia cari edav antologiile. În colecții de acestea până aci se reproduceau de regulă toate poeziile resp. cele mai frumoase: remunerația ce o primea poetul era — cnoarea de fi căpătat loc în carte. Acum se c'am strică comerțul acesta pentru că d'aci înainte autorul unei autologii de 20 coale de tipar v'a trebui să plătească cel puțin 5 mii marce onorar. Presa germană a salutat cu bucurie orga-nizarea aceasta; pentru-că deși comoră publică este creațiunea artistului, totuși de jaf nu pate s'ajunge munca lui.

Ser pentru aprindere de plu-măni. Tizzoni, profesor la universitatea din Padua, a produs un astfel de ser, care e medicament sigur în contra aprinderii de plumăni. Profesorul Tizzoni a zis unui ri-porter dela un ziar din Milano, care l'a interjvat în această privință, că numai după multe și grele experimente a ajuns la re-sultat indestulitor. În numeroase casuri n'a succes și timpul succesului a sosit numai atunci când a aflat modul cum se scoată din chiagul bacterologic un astfel de venin, care să corăspundă cu totul veninului care se desvoaltă în omul bolnav de aprindere de plumăni. Cu acestea-mi apoi Tizzoni a imunizat gradat animalele cu cari a făcut încercările până când a ajuns că serul sân-gelui acestor animale să fie medicină contra aprinderilor de plumăni. Acest ser a avut rezultat dacă în același timp au injectat în vina animalului, baccili de aprindere de plumăni și în cealaltă ser vindecător, a mai avut rezultat încercare și atunci dacă au injectat cu serul bolnavului într'un stadiu destul de înaintat a boalei. Cu deosebire cazul din urmă ridică și arată valoarea importantă a in-vențiunii lui Tizzoni, pentru-că în grad în-aintat a a boalei și serul contra difteriei a lui Behring și serul contra *letanului* sunt neputincioase până când după-cum spune Tizzoni serul lui și în casuri când boala e înaintată ajută.

Serul lui Tizzoni l'au încercat până acum numai cu animale; dar dela resul-tate să așteaptă că nici în corpul omenesc nu vor rămânea fără rezultat, despre ce de altfel vor da convingere în curând, încercările făcute cu oameni.

Publicațiunile Academiei române. Au apărut acum publicațiunile de mai jos în urmă-toarele librării: Socec et Comp., București. — Otto Harassowitz, Leipzig, Gerold et Comp., Viena (Stefanplatz). 1 Dr. V. Babș și P. Riegler, Mortalitatea peștelui dela H-restrău și dela Teiul Doamnei din primă-vara anului 1902, bani 20. 2 Pericle N. granco biologic part. II. Lei 150.

O jurnalistă originală. Miss Bank este o jurnalistă, care după-ce și a făcut incom-darabilul reportaj la New York, se stabili la Londra, ocupându-se mereu cu această spinoasă meserie.

Articolele ei de reportaj, nu sunt ima-ginate, ca aproape toate articolele, ci trăite.

Void să scrie ceva despre servitoare, se făcu și ea servitoare; și după ce schimbă într'un scurt timp mulți stăpâni la care nu sta mai mult de 7—8 zile, ea își publică impresiile cari făcură senzație.

La New York pe când juca rolul de încredințare ea era urmărită de un fotograf, și în toate șicile când scria articolele ei, cu impresii, aceste articole erau însoțite și de ilustrațiuni.

Ea a trăit apoi spitalele, cărciumile, tavernele, închisorile, și toate impresiile acestea sunt foarte picante.

Nu se poate opri cine va a nu admira atâtea aventuri și atâtea îndrăzneală.

Sub devisa „Cele mai bune ghetete” vinde marele magazin al lui Porter Vilmos din piața *Libertății* produsele sale Cel cunoscut numai ceva în specialitatea de ghetete, sau au cumpărat numai odată în numita casă, recunosc bucurosi, că ghe-tele lui Porter sunt *cele mai bune*, ase-menea și executarea lor e cu gust și mo-dernă. Să nu te reții deci dela cumpă-rarea din magazinul lui Porter. Eftinătatea prețurilor să nu se ducă pe sine, pentru-că acesta urmează numai și numai din vin-derea și cumpărarea în gros și a circula-țiunii mari.

Pentru sezonul de bal de acum au sosit articli foarte frumoși, atât în ghetete bărbătești precum și în cele femeiești. Să creadă fiecare, că interesul față de maga-zinul lui Porter Vilmos nici e de prisos, nici e fără folos.

POSTA REDACȚIEI.

I. I. P. *Budapesta.* Pentru toate, adre-sează-ți stărițului mânăstirii H-Bodrog. *Acoșu, O. Numai Sâmbată vom ști.*

BIBLIOGRAFIE

Documentele revoluției dela 1848 în România. Au apărut în toate 3 volume un publicațiunea „Anul 1848 în principatele române, acte și documente publicate cu aju-torul Comitetului pentru ridicarea Monu-mentului lui Ioan C. Brăteanu”.

Publicațiunea înțelegă se va compune din 6 volume cam de 700 pagine fiecare și va cuprinde peste 3000 documente, în cea mai mare parte până acum necunoscute, extrase din arhive publice și private. Ace-ste documente aduc lumina deplină asupra evenimentelor dela 1848 din Moldova din Țeara Românească.

Publicațiunea este îmbogățită cu re-produceri după desemnuri contimporane (Proclamarea Constituției în 11 Iunie 1848 sosirea lui Suleiman pașa la Giurgiu, etc.), cu portretele persoanelor însemnate din re-voluțiune (I. Eliade-Radulescu, Chr. Teil, preotul Radu Șapcă, frații Goleaci, C. A. Rosetti, I. C. Brătianu, Ion Ghica, A. G. Golescu, N. Balcescu, G. Maghieru, D. Brătianu, Ioanșat Zăvoianu, I. Voinescu, C. Aristia, C. Boșnac, etc.), cu facsimile de acte, subscrieri, peceți.

„Anul 1848 în principatele române” este o publicațiune indispensabilă pentru istorici, pentru oameni politici și pentru omul cult, care vrea să cunoască și să în-țeleagă una din cele mai însemnate mișcări din epoca renașterii României.

Mulți din contimporani vor găsi cu plăcere numele părinților sau al familiilor lor în aceste documente.

Prețul unui volum este de 12 lei, ear în abonament 10 lei. Se vinde în librării: Socec, Alcaisy, Indépendance Roumaine.

Depozitul general este tipografia „Carol Göbl” S ser I. St. Rădăseșcu.

A apărut:

„Alb și negru”, proză, de Ioan Gorun. Prețul 3 cor. exemplarul.

Depozitul general la Timișoara. Vin-căte-va exemplare din volumul „Câte-va versuri”, de același autor. Prețul 2 cor.

Cărțile se expediază contra prețului în mandat postal.

PARTEA ECONOMICA.

Prețul spiritului din Arad, 29 Ianuarie.

Spirit rafinat, vânzare mare	. 118.—
„ „ „ mică	. 120.—
„ brut vânzare mare	. 116.—
„ „ „ mică	. 119.—
100 chilograme borhot uscat	. 1280.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta

50 chlgr. grâu pe Aprilie 1903	c. 7 62—7 63
„ „ sâcră pe „ „	6 64—6 65
„ „ porumb pe Maiu „ „	5 92—5 93
„ „ orșă pe Aprilie „ „	6 12—6 14

Bursa comerțului cu porci din Kőbánya:

Raport dela 29 Ianuarie.

Porci grași (ungari), per. poste 400 Kgr.	122—124 fl
„ „ „ până la 300	—
„ „ „ tineri până la 320	126—128
„ „ „ tineri „ 350	125—126
„ „ „ (sârbi) per. poste 260	133—125
„ „ „ până la 240	121—122

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu

Insertiuni și reclame.

O cucerire frumoasă.

Pe piața Orăviții primul atelier de croitorie modernă îl are astăzi Românul *Alexa Perian*. Un meseriaș tinăr, care în afară de întreg publi-cul inteligent din localitate, prin ca-lități frumoase și prestațiunile sale umitoare, a reușit a-și largi cercul mușterilor și peste o parte întinsă a inteligenții rom. din Sasca, Bozovici, Caransebeș, Lugoj etc.

Inregistrăm cu plăcere această miunată isbândă, din care să-și ia pildă meseriașii noștri.

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandel.

Direcțiunea institutului.

657 — 29

A apărut:

STROPI DE RÓUĂ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru vopsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot vopsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nesticăcios și întrebaintarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărul păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți să fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boala de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrețșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringo, piămâni în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 — 66

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankó“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în curii de boala de: reumă, de cangrenă, amortirea mușchilor, durerii de lărd, de crucea spinării, de jughuri, paralizii, amortăala de mușchi și vîră, precum și pentru înviorarea pietei etc. La slăbire din pricina bătrăneții, precum și la oboselele turșilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deak Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CARTI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLIGURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștient.

CARTI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE